

DE VRIJE STEM

Belgisch orgaan voor de provincie Antwerpen

Verschijnende gedurende de Deutsche Bezetting.

Bureelen en Redactie :
HOTEL DER PATRIOTTEN
Begijnenstraat, 42.

Onze welgemeende leuze is :
Noch Vlaming, noch Waal, maar Belg !
En eeuwig trouw aan ons Vorstenhuis !

Telegraphisch adres :
Kommandantur-Antwerpen-Mechelen
Met gratie ende privilegie.

Vrede den menschen van goeden wil.

't Is donker buiten, ijsig koud,
de wind huilt door de takken
van 't kaal geboomt, de sneeuw valt neer
en zweept in 't aangezicht, keer op keer,
of komt ter aarde smakken.

O ! de adem stolt tot ijskristal
van de overgroote koude.
Een maat'loos lijkkleed dekt den grond,
die piept en kraakt ten elken stond
alsof hij breken zoude.

Een schildwacht wandelt op en neer ;
de kiltte doet hem beven.
De sneeuw vliegt hem in 't bleek gelaat
en hult hem in een blank gewaad.
Toch houdt hij 't hoofd geheven !

Daar klinkt een klok van uit de vert'.
Hij luistert... telt de slagen :
elf... twaalf... zucht de jong'ling zacht,
dus... Kerstmis !... heil'ge, zaal'ge nacht,
die redding ons kwam dragen !

O Kerstmis ! welk een tooverkracht
komt steeds dat woord bezielen !
't Verleden opent zich voor hem,
hij hoort weer moeders zoete stem :
« Wij gaan bij Jezus knielen ! »

De klokken luidden door den nacht !
Hoe blij zijn oogjes straalden
als hij ter kerke binnenging,
en hoe zijn blik aan 't kribje hing
waar duizend lichjes praalden !

Hij zag het godd'lijk Wicht omringd
van reine hemelingen,
Het loech hem toch zoo vriend'lijk toe
en keek ook naar zijn lieve Moe.
Hij hoorde de eng'len zingen !

— « O ! Moeder lief ! 'k ben thans zoo ver
van uw liefhebbend harte !
Nu denkt ge ook zeker aan uw kind,
dat gij met inn'ge liefde mint
en weent wellicht van smarte.

Troost, Jezus lief, mijn moeder teer,
deel haar uw' zegen mede.

O godd'lijk Kind van Bethlehem
suist hij, met zachte, ontroerde stem :
Aanhoor mijn vuur'ge bede ! »

In 't nauwverlichte woonvertrek
zit moederken te waken ;
heer ook treft thans der klokken toon,
zij denkt aan haar beminden zoon.
O ! kon zij hem genaken !

Ter kerke kan zij nu niet gaan,
ze is reeds zoo oud van dagen ;
maar, smeeken tot het godd'lijk Kind
om heil en zegen voor heur kind
zal zij ! Wat zou ze vragen ?

— « Mijn Jezus, zend hem gauw terug ;
o, laat den stond dra dagen
dat hij, aan 't trouwe moederhart
vergeten kan de scheidenssmart !
Doch... al naar uw behagen.

Stort uwen zegen op hem neer,
hoed hem naar lijf en ziele ;
of... geef hem, Heer, der zaal'gen kroon
in uwe schoone hemelwoon,
snikt zij, zoo hij... eens viele. »

Bij 't kribje smelt de bēe te zaam
van zoon en moeder beiden.
Der moeder, smeekend voor heur kind,
van hem, voor moeder zôd bemind
om hulp en steun in 't lijden.

Daar boven van voor Godes troon
waar 't biddend oog naar staarde,
daalt troost en zegen op hen neer,
wyl 't klinkt : Lof, glorie zij den Heer
en vrēe den mensch op aarde !

Pak aan ! K... Yzer !

Gij zult uw vaderland beminnen,
En zijne taal,
En zijnen roem ! H. Conscience.

DUITSCH KULTUR.

Uittreksel uit een artikel van generaal-majoor von Disfurth, oud-officier van het Duitsche leger in de « Hamburg Eschrichten. »

Het dient tot niets, hoegenaamd, aandacht te verleenen aan de barbaarsche beschuldigingen, door buitenlandsche kritieken tot Deutschland gericht.

Vrij en vrank gesproken, wij zijn en moeten barbaren zijn, indien wij door dit woord diegenen verstaan, die den oorlog onmeedoogend tot het uiterste voortzetten. Het zou met de waardigheid van het keizerrijk en met de fiere overleveringen van het Pruisische leger onvereinigbaar zijn, onze moedige soldaten te verdéigen tegen deze beschuldigingen, in vreemde en onzijdige landen tegen hen uitgekraamd.

Wij zijn aan niemand uitleg verschuldigd.

Wij hebben niets te rechtvaardigen, niets toe te lichten. Elke daad, van gelijk welken aard ook, bedreven door onze troepen met het doel onze vijanden te ontmoedigen, terneer te slaan en te vernietigen, is eené moedige daad, die volkomen gerechtvaardigd is.

Er is voor ons in 't geheel geene reden ons te bekommeren omtrent de meeningen die men in andere landen ten onzen opzichte koestert. Wij hoeven ons geenszins het hoofd te breken om de opvattingen, over ons in onzijdige landen uitgedrukt.

Deutschland is de opperste rechter van zijne eigene handelwijzen, die, in tijd van oorlog, de wereld moeten voorgeschreven worden.

Het is hoegenaamd van geen belang, indien al de standbeelden, al de gebouwen, die ooit door de grootste kunstenaars der wereld werden vervaardigd en opgericht, vernietigd zijn, indien wij door hunne vernietiging slechts de zegepraal van Deutschland over zijne vijanden kunnen bekomen, die zijne volledige vernietiging gezworen hebben.

In vreedstijd zouden wij ons misschien om het verlies van dergelijke dingen kunnen bekommeren, maar op het huidige oogenblik moet er geen enkel woord van spijt, geene enkele gedachte aan verspild worden.

Oorlog is oorlog, en deze moet met de grootste gestrengheid gevoerd worden: De gemeenste, de leelijkste der steenen, geplaatst om het graf aan te duiden van een Duitsch grenadier, is een glorieijker en meer eerbiedwaardig monument dan al de hoofdkerken van Europa te zamen.

Men noemt ons barbaren. En dan? Wij minachten ze, hen en hunne verweenschingen.

Voor mij deel hoop ik, dat wij in dezen oorlog den naam van barbaren verdiend hebben. Dat de onzijdige volken en onze vijanden met hun onzinnig gebabbel ophouden, dat aan het getijl van musschen kan vergeleken worden. Dat zij ophouden te spreken over de kathedraal van Reims en over al de

kerken en kasteelen van Frankrijk die hetzelfde lot ondergingen.

Dergelijke zaken boezemen ons geen belang in. Onze troepen moeten overwinnen. Wat gaat het overige ons aan.

Briefwisseling.

Geachte Heer Hoofdopsteller,

Verleden week stond ik op een der Antwerpsche trams. Gezien het slechte weder was het « platforme » volkomen bezet. Toch wilde 'n vuil gekleede Duitsche pinhelm nog 'n plaatsje bemachtigen. Men had schoon hem te doen verstaan dat er geen plaats meer was: niets gekort: onzen Duitsch moest per force mée. Gevolg: we stonden opeengehoopt net als haringen in eene ben. Maar nu 't schoonst van al onzen Pruis zet zijnen vuil bemorsten ransel tegen 't kleedsel van een havenbediende. Dezen hierover gestoord liet zich het woord: Schweinkop ontvallen. De Pruis zich gekrenkt voelende deed den tram stoppen, wenkte twee aankomende soldaten en onzen man werd naar de Duitsche wacht opgeleid.

Wie weet welke straf hij voor dit onvoorzichtig uitgesproken woord zal oploopen!

Tot daar het feit.

Wat valt er uit te leeren?

Dat ons volk toch nog altijd onvoorzichtig is.

Meermaals hebben wij er reeds op gewezen op te passen, vooral a's we op den tram staan. Men kan er zich geen gedacht van vormen hoeveel Duitsche verklikkers zich enkel bezighouden met de gesprekken op de trams af te luisteren. En niet altijd wordt ge op heeterdaad geknipt. O, neen! Men achtervolgt u, en soms 'n paar dagen of 'n week later wordt ge op de Kommandantur ontboden, om daar uwe straf te vernemen. Daarbij, wie handelt als onzen havenbediende stelt zich roekeloos aan, immers ge moet toch op voorhand weten dat ge er niets mée winnen zult met 'n scheldwoord naar 't hoofd van eenen mof te slingeren. Men mag zoo iets wel denken, maar zijne meening vrij uiten, daarvoor is 't nog wat te vroeg: die tijd zal komen, en dat de soldaten van Pinhelm II nog veel ergers zullen moeten hooren daarvan ben ik ten stelligste overtuigd. Maar nog eens dat ons volk kalm blijve en toch VOORZICHTIG weze vooral nu de overweldiger hier baas is en wij onder een waar schrikbewind leven.

U dankend voor de opname

L. D. R.

DAAROM.

A. — Hoe komt het dat Borms vandaag zoo slecht spreekt?

B. — Hij heeft zijn manchetten vergeten.

Wandeling door Hoboken.

Het is reeds lang geleden dat onze lezers nog iets uit Hoboken vernomen hebben. Het wordt nu tijd er eens op terug te komen, daar tegen onze verwachting in, zekere lokaalhouders, waarvan wij hoopten dat zij zich zouden beteren, zich hoe langer hoe kruipender tegenover de moffen aanstellen.

Daar hebt ge onder andere den Heer Frans Janvier, Café « de Nijverheidsvrienden », Dorpsplaats. Het is waarlijk belachelijk om zien, hoe zeer die man kruipt om toch maar één pint te kunnen verkoopen aan die platkoppen. Wanneer zoo een pinhelm met zijne vermaledijde met nagels beslagen pooten in zijne herberg binnentreedt, dan is me dat daar een spel. De madame roept van achter haren toog, de dochter en de vader met de twee handen vooruitgestoken komen naar den mof toegelopen, en dan gaat dat daar van : « Guten Tag, Herr Karl, Hans of om het even hoe dat beest ook heet, » « Wie gehts », « sind Sie wandelen gegaan, schön Wetter, nich, » en andere dergelijke liefelijkheden, terwijl zij de andere klanten, de echte Hobokenaars, waarvan zij voor den oorlog moesten leven, laten zitten voor wat zij goed zijn. En als die moffen dan buitengaan, dan herbegint dat beestenspel, dan ziet men den baas met eene potsierlijke buiging de Duitschers uitgeleide doen tot aan de deur met honderd, om niet te overdrijven, handdrukken en een gezank van « Tag Herr, danke Schön, Bis wiedersehen. »

En die mensen beweren dan nog tegen de Duitschers te zijn, om de dorpsgenooten zand in de oogen te strooien, doch de feiten spreken en zoo zij de oogen niet willen openen, dan zullen wij het doen, daar wij nog verschillende feiten op ons zwart boekje hebben, betreffende heer Janvier. Doch het zij genoeg voor vandaag, hij en de andere herbergiers van zijn kaliber zullen niets bij het wachten verliezen : « Elk zijn beurt ».

En zeggen dat men daar nog dagelijks Belgen vindt, zij die zich vroeger te hoog waanden om met onze soldaten om te gaan, doch die zich niet meer schamen om met de trawanten van Attila II in aanraking te komen en zich in hun gezelschap te vervelen ; want waarlijk welk verzet kan men vinden in zulke herbergen, van den oogenblik dat er koperdieven en dieven van alles wat ge maar kunt verdenken baas zijn. Zijn de Belgen dan van geen ten tel meer, men kan er zelfs niet eens vertrouwelijk meer met elkander spreken en zijne meening vrij uiten, uit vrees voor dat vreemd gespuis waarvan ge gedurig omringd zijt.

Begrijpen die mensen dan niet, mensen waaronder zich onderwijzers en gemeentebedienden bevinden, dat zij een slecht voorbeeld geven. Zijn er dan in Hoboken geene andere herbergen meer waar men zich deftig kan vermaken, vrij kan spreken en zich kan bewegen zonder gedurig in

aanraking te moeten komen met die verwenschte moffen.

Wij hopen dat de Belgen van Hoboken in 't vervolg deze soort herbergen, en gansch bijzonder de herberg waarvan hierboven sprake, zullen vermijden en zich gedragen als ware Vaderlanders.

'NEN BABELAAR.

Duitsche tegenspraak.

Een Wolffbericht uit de Norddeutsche Allg. Zt. meldt : in de vijandelijke pers en in bepaalde onzijdige bladen wordt onophoudelijk de bewering geuit, dat gouverneur-generaal von Falkenhausen in België een schrikbewind voert.

Hij zou dagelijks tal van terechtstellingen laten uitvoeren, en er niet voor terug deinsen, vrouwen en kinderen onder de meest gruwelijke pijnigingen te laten executeeren.

Wij zijn gemachtigd de volgende, op feiten berustende cijfers tegenover te plaatsen :

Ten tijde der benoeming van von Falkenhausen tot gouverneur-generaal van België, op 1 Mei 1917 werden 84 Belgen wegens verspieding ter dood veroordeeld. Op 19 Mei werd het vonnis voltrokken, terwijl aan niet minder dan 65 genade werd verleend. Vijf ter dood veroordeelde vrouwen werden begenadigd.

Alle personen, aan wie de doodstraf werd voltrokken, hadden hun twintigste levensjaar achter den rug. Reeds het aantal Belgen, dat wegens spionage ter dood werd veroordeeld, bewijst in welken omvang deze misdaad voorkomt.

Tegenover de hardnekkigheid, waarmede onze vijanden hun omvangrijken spionagedienst in België ten onzen nadeele trachten toe te passen, is het een dringende eisch van zelibehoud om met krachtige middelen daartegen op te treden.

(Wanneer er genade verleent werd aan 65 ter dood veroordeelden, dan is het enkel omdat deze veroordeelden slechts « op vermoedens » veroordeeld werden, en voor hunne schuld geene bewijzen voorhanden waren. In dit geval kan er echter van genade geene spraak zijn. Wanneer drie personen iets misdään hebben, dan worden er, naar methode der Duitschers, vijf-en-twintig anderen mede aangehouden, onder voorwendsel dat zij van de de plichtigen of den bakker, of den schoenmaker, of de vrienden waren.

Worden deze onschuldigen dan later of geheel vrijgesproken of tot lichte straffen veroordeeld, dan spreken de Duitschers van genade (?).

Die lust heeft voor het kwaad,
Heeft voor de waarheid haat.

Verraders.

De Deutsche Vlamming Roose beschouwt zich als een geniaal man, omdat Deutsche bladen zijne proza overnemen. Hij loopt er overal mee te koop en is er vol van.

Och arme ! wat zijt gij nog een klein miezerig Rooseken ! Schrijf een lofartikel over onzen woordgetrouwen Koning en geen enkel Duitsch blad zal er melding van maken.

Schrijf integendeel dat de Koning Vlaanderen verkocht heeft en al de Deutsche bladen zullen dit in letters als kaplaarzen overdrukken.

Uwe artikels dienen de Deutsche zaak en dat is hunne eenige waarde voor de bladen van over den Rijn.

Rooseken, stinkend Rooseken, beter kondet ge u zelf niet als verrader afschilderen.

TROUW.

Een ziekelijken Keizer.

Dokter A. Froment van Montreux (Zwitserland) leeft op dit oogenblik teruggetrokken in eene schoone villa. Van daar uit schrijft hij de volgende merkwaardige nota : « Zij volledigt, schrijft hij, het zeer belangwekkend consult van zijn collega, dokter Cabanès, omtrent het geval van Willem II, dat ik destijds in de « *Matin* » las.

Onder den titel : « De Verantwoordelijken » deelde dokter Neipp, ondervoorzitter van de Zwitserse maatschappij van geneeskunde en chirurgie, oud-oppergeneesheer van het krankzinnigengeesticht te Genève, in eenige nummers van de « *Revue psycholatherapie* » eenige mededeelingen omtrent Willem II mede. Ziehier eenige bijzonderheden uit dit technisch werk :

« Dokter Neipp vestigt er vooreerst de aandacht op, dat, door eene ongewone ironie van het lot, deze groote menschenleider politisch en sociaal verantwoordelijk is voor de huidige rampen, doch dat hij onder geneeskundig opzicht bijna als onverantwoordelijk te beschouwen is, daar hij in zekeren graad behebt is met eene ziekte van den wil. Volgens dokter Neipp echter is Willem II, onder verstandelijk opzicht, beter begaafd dan destijds zijnen keizerlijken collega. Zijn aangeboren verstand is ten minste gelijk aan het gemiddelde. Met zijn aangeboren verstand was het mogelijk geweest, er een gemiddeld officier of klerk van te maken.

Ongelukkiglijk is zijne heerschezucht noodlottig geweest voor zijne intellectuele en moreele ontwikkeling. Hij is opgegroeid in den roes der Pruisische overwinningen van 1860 en 1870 die hem eigenlijk gezegd het hoofd op hol brachten. De overmoed is bij Willem II met eene vierkantsmacht toenomen, terwijl zijn wilskracht geleidelijk afnam.

Men herinnert zich zijn schandig gedrag als kron-

prinz aan de sponde van zijn stervenden vader. Zijn overmoed en trotschheid namen ongehoorde afmetingen aan, en hij is insgelijks behebt met eene manie tot kostuumverwisseling, die aan Eduard VII destijds gelegenheid gaf, zijnen neef met « geleerden aap » te bestempelen.

Rechtvaardigheidshalve moet echter erkend worden, dat dezen ziekelijken toestand zijner verstandelijke vermogens heel waarschijnlijk het gevolg is van een betreurenswaardigen fysieken gezondheidstoestand, waarvan de oorzaak in de erfelijkheid moet gezocht worden.

Men herinnert zich de geheimzinnige ziekte van het strottenhoofd van Frederik III. Kanker of avarie? Deze laatste veronderstelling, niettegenstaande de stilzwijgendheid der geneesheren, die den vader van Willem II verzorgden laat niet toe dit op eene afdoende wijze te bevestigen, is echter de waarschijnlijkste. Menigvuldig zijn de uiterlijke kenteekenen die bij den Duitschen keizer op deze aangeboren ziekte wijzen : stomp arm, bijna tot allen dienst ongeschikt, klierachtige zwelling der gewrichten. Willem II lijdt aan ontzettende hoofdpijnen, slapeloosheid en onrust hinderen hem voortdurend. Daarenboven is de Deutsche keizer aangetast door pododysodie of sterk zweeten der voetuiteinden, veelvuldig in Brandenburg en Oost-Pruisen voorkomende, en erfelijk bij de Hohenzollerns.

Al deze lichamelijke gebreken zijn natuurlijk niet eigen aan de edele handelingen van Willem II. Hij geeft er zich zeer goed rekenschap van ; hij lijdt er onder en kan slechts met moeite zijne wraak verbergen onder eenen glimlach, die veel heeft van een spiertrekking. Het is aan deze verbittering dat deze ziekelijke manie, met vuur te spelen moet toegeschreven worden, die eindigde met den ontzettenden brand, bij welks gloed zijne onmacht heden in het niet zinkt.

Na aan Pruisen den vrede opgelegd te hebben, zal Europa niets meer te doen hebben dan zijn koning onder wettig toezicht te stellen, tenzij dat het mocht noodig blijken hem op te sluiten, in welk geval de met kussens bekleede cel van den razenden gek de grot van St-Helena van dezen mislukten Cæsar zal worden.

Dokter A. FROMENT.

Ja, Vaderland ! uw liefdevonken
Doorgloeien elk rechtschapen hart.
Gij schenkt, ook zels in 't stof gezonken,
Een roem, die graf en eeuwen tart !
O, mochten op uw wenk de Belgen,
Die adeloude glorielengen,
Hun' vorst omstuwen hand aan hand,
Zij die in vrede of oorlogswonden
Geen zucht, geene andre wenschen vonden,
Dan heil en roem voor 't Vaderland !

D'HULSTER.